

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı* tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını talep ederim.

Saygılarımla.

Doç. Dr. Gökhan GÜNAYDIN
İstanbul Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

Ülkemizin narenciye ihtiyacının yaklaşık yüzde 90'ını karşılayan ve ihracatın en önemli kaynak illeri olan Mersin ve Adana son yıllarda narenciye üretiminde ciddi bir kriz yaşamaktadır. Tarımsal ürün girdilerinin, özellikle gübre, sulama ve mazot fiyatlarındaki artışın yanı sıra ihracat pazarlarının daralması ile limon fiyatlarında keskin bir düşüş yaşanmaktadır. Adana Çiftçiler Birliği Başkanı Mutlu Doğru üretimin fazla olması, pazarın daralması, ülke rekabetinin azalması sebebiyle de limon fiyatlarının geriye gittiğinden şikâyet etmektedir.¹ Dahası, artan yaşam maliyetleri narenciye üretiminin tarım işçiliği kaleminde de yükselişle sonuçlanmakta, üreticiyi işçi maliyetlerini karşılayamayacak hale getirmektedir.

Adana-Mersin bölgesinde limon fiyatlarının 50 kuruş ila 1,5 TL'nin altına düşmesine rağmen, bu yılki hasadın ardından üretici alıcı bulamamaktan yakınmaktadır. Ulusal medyanın yanı sıra sosyal medyaya yansıdığı biçimiyle hasadın tamamlanması gereken dönemde alıcı bulunamadığı için üretici ya limonu dalında bırakmış ya da bahçelerini sökme kararı almış durumdadır. Ülke genelinde çeşitli eylemlere başvuran limon üreticileri girdi maliyetlerinden ve hasat yapılmaya başlandığı andan ürünün rafa vardığı ana kadar gerçekleşen maliyetlerin de çok yüksek olmasından yakınıyor.² Üretici Sevide Göçmen ilacından, gübresine ve sulamasına kadar kendilerine limonun maliyetinin 5 TL olduğundan söz etmektedir.³ Yüreğir Ziraat Odası

¹ Adana Çiftçiler Birliği (02.11.2023). "Çukurovalı limon üreticileri fiyat desteği istiyor", <https://www.adanaciftcilerbirligi.com/Tr/haberler/cukurovali-limon-ureticileri-fiyat-destegi-istiyor/1338.aspx> (05.11.2023).

² Abidin Yağmur (02.11.2023). "Çiftçi Pes Etti: Mersin'de Limon Bahçeleri Sökülüyor", *Artı Gerçek*, <https://artigercek.com/ekonomi/ciftci-pes-etti-mersinde-limon-bahceleri-sokuluyor-271386h> (erişim tarihi: 04.11.2023).

³ Adana Çiftçiler Birliği (02.11.2023). "Çukurovalı limon üreticileri fiyat desteği istiyor", <https://www.adanaciftcilerbirligi.com/Tr/haberler/cukurovali-limon-ureticileri-fiyat-destegi-istiyor/1338.aspx> (05.11.2023).

Başkanı Mehmet Akın Doğan çiftçinin limonu tamamen söküp biyokütle tesislerine ve enerji santrallerine gönderdiğini aktarmaktadır.⁴ Mersin Turunçgil Üreticileri Birliği Başkanı Yusuf Şahin ise sorunların çözümünde hızlı adımlar atılmadığı takdirde artık üreticinin bu zor durumdan kurtulmasının mümkün olmadığı görüşündedir.⁵ Açık bir biçimde, Çukurovalı limon üreticileri yardım çılgılığı atıyorken, Bakanlığınızın bu konuya ilişkin yaptığı herhangi bir açıklamaya rastlanmamıştır.

Dolayısıyla bir bütün olarak bakıldığında, bu yıl rekoltenin 1,9 milyon ton olması beklenirken, Bakanlığınızın alması gereken tedbirlerin, üreticiyi desteklemeye yönelik düzenlemelerin aciliyeti daha da önem arz etmektedir.

Bu bağlamda,

- 1) Bakanlığınızın narenciye üretimine, özellikle limon üretimine, ilişkin hangi oran ve zamanda yetiştirilmesi konusunda envanter çalışması var mıdır? Varsa, bu çalışmanın sonuçları nelerdir?
- 2) Bu sene artan rekoltenin sonucunda Bakanlığınızın almadığı önlemler neticesinde kaç üreticinin kaç dönümlük bahçesini söktüğü ya da üretilen ürünün kullanılmadığına ilişkin net rakam nedir?
- 3) Küresel pazarda limon üreticisi konumunda olan İspanya ve Fas gibi ülkelerde limon rekoltesinin yüksek olması nedeniyle Türkiye'nin de ihracat yaptığı ülkelerde yaşanan fiyat düşüşleri dikkat çekici seviyededir. Bakanlığınızın ihracat yapan üreticiye ilişkin herhangi bir destek planı var mıdır?
- 4) Bakanlığınızın narenciye üretimine önemli girdi maliyetleri olan gübre ve tarım ilaçlarına ilişkin üreticiye yansıtacak düşük maliyet planı var mıdır?

⁴ Sözcü Gazetesi (24.10.2023). "Limon üreticisi ağlıyor, ağaçlar tek tek sökülüyor", <https://www.dailymotion.com/video/x8p19fr> (erişim tarihi: 05.11.2023).

⁵Anadolu Ajansı (02.11.2023). "Çukurovalı Üreticiler Fiyat Desteği İstiyor", <https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/cukurovali-limon-ureticileri-fiyat-destegi-istiyor/3041045> (erişim tarihi: 02.11.2023).